

Stanovisko Unie rodinných advokátů č. 1/2018 ke zjišťování názoru dítěte

Ve sporech rodičů o nezletilé dítě poskytují české právní normy dítěti právo vyslovit svůj názor a vyjádřit se problému, o který jeho rodiče vedou spor. Stále však existují soudy (a bohužel i rodiče), kteří toto právo nezletilého nerespektují. Ti všichni by se měli použít z nálezu Ústavního soudu ze dne 19. prosince 2017, dnes zveřejněného na webových stránkách soudu pod čj. II. ÚS 1931/17. Nález zavazuje obecné soudy, aby zjišťovaly stanovisko větších dětí nejen v běžném řízení, což soudy dnes již činí, ale aby tak činily i tehdy, rozhodují-li v průběhu několika dnů o navrženém předběžném opatření. Za dítě schopné se vyjádřit se přitom běžně považuje dítě ve věku přibližně 12 let.

V posuzovaném případě matka odvezla dvě děti (14 let a 2 roky) ze společného bydlíště a přestěhovala se s nimi jinam. Otec pět týdnů poté požádal soud o úpravu výchovy a do doby skončení řízení navrhl, aby soud vydal předběžné opatření a styk s dětmi upravil. Obecné soudy se věcí zabývaly a styk upravily standardním způsobem (víkend co 14 dní a v dalším týdnu 2 dny), staršího syna však vyslechly až v průběhu dalšího soudního řízení, nikoliv před rozhodnutím o vydání předběžného opatření.

Závěr: Unie rodinných advokátů podporuje nález Ústavního soudu, podle něhož obecné soudy nemají ani ve věcech předběžného opatření rozhodovat jednostranně pouze na základě podaného návrhu, ale mají samy, byť v krátké časové lhůtě, ověřit tvrzené skutečnosti a zajistit stanovisko starších dětí. Unie by uvítala vyšší míru právního vědomí rodičů. Koncepte rodičovské odpovědnosti dnes žádnému z rodičů neumožňuje, aby bez souhlasu druhého rodiče a bez projednání s ním, či dokonce proti jeho vůli o společném nezletilém dítěti rozhodoval, u starších dětí tak činil bez souhlasu také tohoto dítěte. Oba rodiče jsou rodičovstvím natolik provázáni, že je tato povinnost musí vést ke značné opatrnosti a ke snaze vyjednat s druhým rodičem dohodu, pro všechny účastníky přijatelnou.

Unie rodinných advokátů vyzývá soudy, advokáty, opatrovníky a všechny ostatní instituce, aby v rodičích potlačovali jednostranná, mstivá a protiprávní řešení, jimiž jeden rodič bez dohody zamezí druhému rodiči podílet se na výchově dítěte a nezletilé dítě o tohoto rodiče připraví.

JUDr. Daniela Kovářová

Prezidentka Unie rodinných advokátů